

Adviesrapport

Tijdelijke commissie

Borging Friese taal in de Media

Februari 2013

Voorwoord

Het Fries heeft in Nederland een bijzondere positie:

Het Fries is naast het Nederlands in nationale en internationale wet- en regelgeving erkend als officiële taal in Fryslân.

De verantwoordelijkheid voor de instandhouding en bevordering van de Friese taal en cultuur ligt zowel bij het Rijk als bij de provincie Fryslân.

Ter zake zijn in de bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur nadere afspraken gemaakt.

In het bestuursakkoord Rijk – provincies zijn afspraken gemaakt over decentralisatie van taken en bevoegdheden van het Rijk op het terrein van de Friese taal.

De bijzondere positie van het Fries ligt ook ten grondslag aan de opdracht van de Tijdelijke Commissie borging Friese taal in de Media.

De Tijdelijke Commissie heeft de volgende drie centrale elementen in haar advies geformuleerd:

- de bijzondere positie van de Friese taal moet ook vertaald worden naar een bijzonder beleid ten aanzien van friestalig publiek media-aanbod;
- er dient een volwaardig programma-aanbod in de Friese taal te zijn, dat op dagelijkse basis beschikbaar is op diverse platforms;
- er dient een regiodekkende zender te zijn voor de Friestalige programmering.

De commissie heeft met veel genoegen haar werkzaamheden verricht en is daarbij veel dank verschuldigd aan de secretaris, mevrouw Welschen, voor haar inzet.

R.J. Hoekstra, voorzitter

Februari 2013

Inleiding

Op 23 mei 2012 heeft de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het College van Gedeputeerde staten van de provincie Fryslân een tijdelijke Commissie ingesteld met de opdracht advies uit te brengen over de borging van de Friese taal in de media bij de integratie van de landelijke en regionale omroep. De Commissie werd voorgezeten door de heer R.J. Hoekstra en bestond daarnaast uit de leden mevrouw I. Brakman en de heer B. Groenendijk. Het secretariaat was in handen van mevrouw S. Welschen. In de periode augustus 2012 – januari 2013 is de Commissie vijfmaal bijeengekomen. Ook heeft de Commissie op 2 oktober 2012 een werkbezoek afgelegd aan Omrop Fryslân. Daarnaast hebben de voorzitter en de secretaris individuele gesprekken gevoerd ter consultatie van de verschillende betrokken partijen (Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, de ambtelijke vertegenwoordiging van de Ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de directie van de Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking (ROOS), en een deskundige van het Instituut voor Informatierecht (IVIR)). Tot slot heeft de Commissie desk research verricht naar relevante documenten. Op basis van deze verschillende activiteiten is dit adviesrapport tot stand gekomen.

Contextuele kaders waarbinnen de Commissie haar advies uitbrengt

In de toelichting op het instellingsbesluit van de Commissie¹ wordt op een bondige wijze uiteengezet binnen welke kaders de opdracht van de Commissie moet worden opgevat. Zoals in de taakopdracht omschreven adviseert de Commissie over het *borgen van de verdragsafspraken Friese taal in de media bij de integratie van de landelijke en regionale omroep*. De afbakening die hierin gegeven wordt is het uitgangspunt geweest voor de aanpak van de Commissie.

In de eerste plaats heeft de Commissie zich toegespitst op de verplichtingen ten aanzien van de Friese taal in de media die voortvloeien uit de door Nederland ondertekende Europese Verdragen, in het bijzonder het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden (het Handvest) en het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden van de Raad van Europa (het Kaderverdrag). Op de afspraken die uit deze verdragen voortvloeien wordt hieronder nader ingegaan. De Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur (BFTC) tussen Rijk en de provincie Fryslân, waarin de geldende verdragsafspraken zijn opgenomen, vormt tevens onderdeel van dit kader.

In de tweede plaats heeft de Commissie zich gericht op de rol van *publieke omroepdiensten* bij de borging van de Friese taal. Daartoe is besloten uit het oogpunt van de taakomschrijving en de taakopdracht van de Commissie. De voorziene integratie van landelijke en regionale (publieke) omroep is in de adviesopdracht nadrukkelijk genoemd als de beleidsmatige context waarbinnen de Commissie gevraagd is te adviseren. Daarnaast kan verwezen worden naar andere argumenten die een nadruk op publieke omroepdiensten ondersteunen. Publieke radio en televisie spelen vanuit hun

---

¹ Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 23 mei 2012, nr. MLB/380.800, houdende de instelling van de Tijdelijke commissie borging Friese taal in de media

taakopdracht bij uitstek een rol in de bevordering van een minderheidstaal in de media. Internationale studies wijzen uit dat publieke omroepdiensten essentieel zijn in het 'dragen' van minderheidstalen.² Bovendien is binnen de kaders van het Nederlandse mediabeleid primair een rol weggelegd voor actief, stimulerend beleid ten aanzien van de publieke omroepdiensten, en is dat niet of veel minder aan de orde voor geschreven media of commerciële omroepdiensten. Dat laat naar het oordeel van de Commissie tot nog toe onverlet dat de geschreven media en commerciële omroepdiensten een waardevolle rol spelen bij de borging van de Friese taal. De Commissie wijst erop dat met name de geschreven media in het Friese medialandschap een belangrijke plaats innemen.

Het voorgenomen integratieproces tussen landelijke en regionale publieke omroepen - waarop in paragraaf 4 iets dieper wordt ingegaan - vormt een belangrijk gegeven tegen de achtergrond waarvan de Commissie dit advies uitbrengt. Daarnaast zijn de geplande overheveling van het budget voor regionale omroepen van het provinciefonds naar het Rijk en de bezuinigingen op het budget voor de regionale publieke omroepen - zoals aangekondigd in het Regeerakkoord van het Kabinet Rutte II (29 oktober 2012) - een relevant gegeven in de context van dit rapport.

Het rapport is als volgt opgebouwd. In de eerste paragraaf wordt kort stilgestaan bij de positie van het Fries als tweede rijkstaal. In paragrafen 2 en 3 staan de Europese verdragsafspraken en de nationale bestuursafpraak ten aanzien van de borging van het Fries in de media centraal. Hier wordt het internationale normatieve kader voor de bescherming van minderheidstalen in de media besproken. In paragraaf 4 wordt kort ingegaan op actuele politieke en beleidsmatige ontwikkelingen op het terrein van de regionale omroepen in Nederland. In de slotparagraaf, paragraaf 5, wordt het advies van de Commissie uiteengezet.

§ 1. Positie van het Fries als officiële rijkstaal

Als officiële rijkstaal is het Fries naast het Nederlands in de provincie Fryslân een bestuurs-, rechts-, onderwijs-, cultuur- en omgangstaal. De provincie wordt binnen Nederland erkend als enige tweetalige provincie. In het openbare leven in Fryslân neemt het Fries een duidelijke plaats in. Voor het functioneren van de Friese samenleving enerzijds en voor het behoud van de Friese taal anderzijds is het naar oordeel van de Provinciale Staten van Fryslân van groot belang dat burgers in Fryslân naast het Nederlands over voldoende kennis van het Fries beschikken om deel uit te kunnen maken van de Friese samenleving.³ De Friese taal neemt als officiële tweede taal een aparte positie in ten opzichte van andere regionale talen in Nederland. Vanwege deze positie gelden voor het Fries zowel internationale verdragsverplichtingen als nationale bestuurlijke afspraken.

De inzet van het algemene rijksbeleid ten aanzien van de Friese taal is dat het Fries als officiële taal in de provincie Fryslân een gelijke positie dient te hebben als het Nederlands.⁴ Vertaald naar het terrein van de media zou dit gelijkheidsbeginsel impliceren dat het Fries als minderheidstaal in de media in de provincie Fryslân gelijk zou moeten zijn aan het Nederlands.

---

² Zie o.a. het rapport 'Minority-Language Related Broadcasting and Legislation in the OSCE', 2003, p.18.

³ 'Fries in het Onderwijs: meer ruimte, regie en rekenschap voor de provincie Fryslân', Rapport van de Stuurgroep decentralisatie Friese taal van het Rijk naar de provincie Fryslân, 2010, p.19.

⁴ Zie onder andere de samenvatting Wetsvoorstel Gebruik Friese Taal, 12-02-2012

Media spelen een essentiële rol in het behoud en de bevordering van minderheidstalen als het Fries. Toegang tot media-aanbod in de minderheidstaal is van belang voor de bevordering van de sociale, economische, culturele en politieke participatie van sprekers van deze taal. Media-aanbod in de minderheidstaal speelt daarnaast een grote rol in de ontwikkeling en het behoud van culturele en linguïstische identiteiten. Actief, levendig gebruik van een taal in het openbare- en privé leven is essentieel voor het behoud en voortbestaan daarvan. Aangezien mediagebruik tegenwoordig ongeveer 40% inneemt van de dagelijkse vrijetijdsbesteding⁵, is de plek die de minderheidstaal op mediaplatforms inneemt van cruciaal belang.

§ 2. Internationale verdragsafspraken over de borging van minderheidstalen

Het algemene beleid ten aanzien van minderheidstalen - waaronder beleid dat betrekking heeft op toegang tot de media - moet beschouwd worden binnen een internationaal normatief kader. Hierin gaat het in de eerste plaats om fundamentele rechten als het non-discriminatie beginsel, vrijheid van meningsuiting en communicatie en het recht op gelijkwaardige toegang tot de media. Daarnaast hebben personen die behoren tot een minderheid het recht op het behoud en de ontwikkeling van hun identiteiten, inclusief door het gebruik van hun taal, in en door middel van omroepdiensten. Van belang is ook de norm om diversiteit te bevorderen en het pluralisme in de samenleving te weerspiegelen.⁶ Er bestaat een internationale consensus over het belang van talen en de culturen die aan talen verbonden zijn.

De meest relevante internationale juridische documenten op dit terrein zijn het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden uit 1995 en het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden uit 1992 (beiden tot stand gekomen binnen de Raad van Europa).

Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden

Het Kaderverdrag is het meest verplichtende, maar tegelijk ook het meest algemeen geformuleerde document. Het verdrag is door Nederland geratificeerd en in werking getreden in 2005. Nederland heeft bij de ondertekening een verklaring afgelegd dat het Verdrag van toepassing wordt verklaard op (en beperkt tot) de Friezen. Het Verdrag verplicht lidstaten om de omstandigheden te waarborgen waardoor Friezen hun cultuur en identiteit tot uitdrukking kunnen brengen, kunnen behouden en ontwikkelen. Op terrein van de media (art. 9, en in mindere mate art. 6) ziet het Verdrag vooral toe op non-discriminatie van minderheden in relatie tot de media, door vast te leggen dat leden van nationale minderheden media in de eigen taal mogen oprichten en toegang moeten hebben tot een media-aanbod in de eigen taal.

Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden

De kern van het Handvest is het beschermen van minderheidstalen en het bevorderen van hun gebruik. De onderliggende gedachte van het Handvest is dat niet alleen bescherming, maar ook actieve bevordering van de minderheidstaal nodig is om die taal te borgen, onder andere via de media. De Raad van Europa benadrukt dat actief, dagelijks gebruik van een taal essentieel is voor het behoud en voortbestaan van die taal: 'een taal is alleen levensvatbaar en in staat zich te ontwikkelen

---

⁵ 'Wat Nederlanders doen in hun vrije tijd', SCP, 2005

⁶ 'Minority-language related broadcasting and legislation in the OSCE', OVSE, 2003

als deze dagelijks in actief gebruik is.’⁷ Daarom worden lidstaten er middels het Handvest toe aangezet om het dagelijks gebruik van de taal in het onderwijs, openbaar bestuur en ook in de media te bevorderen. Daarnaast benadrukt de Raad van Europa dat erkenning van minderheidstalen bijdraagt tot maatschappelijk welzijn.

In 1997 heeft Nederland aangegeven dat het een aantal geselecteerde artikelen van het Verdrag (uit Deel III van het Verdrag) van toepassing zal verklaren op de Friese taal.⁸ Op het terrein van de media is artikel 11 het meest relevant. De primaire doelstellingen van dit artikel zijn dat de sprekers van een minderheidstaal gebruik kunnen maken van radio- en televisiekanalen, of reguliere uitzendingen in hun eigen taal tot zich kunnen nemen, verzorgd door de overheid of door particuliere zenders. Ze kunnen kranten lezen en hebben toegang tot audiovisuele middelen in een minderheidstaal. De staat wordt volgens het Handvest verplicht om uitzendingen in de minderheidstaal te steunen of om particuliere zenders aan te moedigen deze diensten te leveren.

Het Handvest laat lidstaten ruimte om een eigen standaard van bescherming en bevordering te kiezen. De zogenaamde ‘gradated approach’⁹ laat lidstaten de keuze tussen verschillende beleidsmaatregelen voor de verspreiding van programma’s in de minderheidstaal. Dat laat onverlet dat lidstaten vrij zijn om het niveau van bescherming en bevordering waarvoor zij bij ondertekening van het Handvest hebben gekozen aan te passen. In de toelichting op de Nederlandse goedkeuring van het Handvest heeft Nederland aangegeven dat deze mogelijk geactualiseerd zou worden: ‘een verdere verbetering van de positie van de Friese taal in de toekomst moet niet bij voorbaat uitgesloten worden.’¹⁰ Nederland heeft Artikel 11 selectief ondertekend, namelijk de artikelen 11.1 a iii, b ii, c ii en f ii, en paragraaf 11.2. Hieruit vloeien de volgende verplichtingen voort:

Artikel 11 (Media), door Nederland ondertekende artikelen:

Lidstaten verplichten zich ertoe, voor de gebruikers van de regionale taal of taal van een minderheid in gebieden waar deze taal wordt gesproken, overeenkomstig de situatie van elke taal, voor zover de autoriteiten direct of indirect bevoegd zijn, bevoegdheden bezitten of een rol op dit terrein spelen en met eerbiediging van het beginsel van de onafhankelijkheid en de autonomie van de media:

11.1 a. voor zover radio en televisie een openbare dienst zijn:
iii voldoende voorzieningen te treffen opdat zendgemachtigden programma's in de regionale taal of taal van een minderheid aanbieden;

⁷ Explanatory Report, Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden, Raad van Europa, 1992

⁸ *The Netherlands: 'Declaration contained in the instrument of acceptance'*, deposited on 2 May 1996, <http://conventions.coe.int>.

⁹ Zie OVSE Rapport 2003 ‘Minority-language related broadcasting and legislation in the OSCE’, p.5.: ‘In Article 11, in the gradated approach which typifies the Charter, a number of options for realising broadcasting in regional or minority languages are proposed. With regard to public service broadcasting, for example, parties undertake to ensure the creation of at least one radio station and one television channel in the regional or minority languages; or to encourage and/or facilitate the creation of at least one radio station and one television channel in the regional or minority languages; or to make adequate provision so that broadcasters offer programmes in the regional or minority languages’. Zie ook de toelichting op de goedkeuring het Handvest, Kamerstuk 24 092.

¹⁰ Zie ook Toelichting op de goedkeuring het Handvest, Kamerstuk 24 092

11. 1 b. ii het regelmatig uitzenden van radioprogramma's in de regionale taal of taal van een minderheid aan te moedigen en/of te vergemakkelijken;

11.1 c. ii het regelmatig uitzenden van televisieprogramma's in de regionale taal of taal van een minderheid aan te moedigen en/of te vergemakkelijken;

11.1 f. ii bestaande maatregelen voor financiële steun ook toe te passen op audiovisuele producties in de regionale taal of taal van een minderheid;

11.2 De Partijen verplichten zich tot het waarborgen van de vrijheid van rechtstreekse ontvangst van radio- en televisie-uitzendingen uit buurlanden in een taal die in identieke of soortgelijke vorm wordt gebruikt als een regionale taal of taal van een minderheid en zich niet te verzetten tegen de heruitzending van radio- en televisieprogramma's uit buurlanden in een dergelijke taal. Voorts verplichten zij zich ertoe erop toe te zien dat er geen beperkingen zullen worden opgelegd aan de vrijheid van meningsuiting en het vrije verkeer van informatie in de geschreven pers in een taal die in identieke of soortgelijke vorm wordt gebruikt als een regionale taal of taal van een minderheid. De uitoefening van de bovengenoemde vrijheden kan, aangezien deze plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, onderworpen zijn aan formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties die door de wet zijn voorgeschreven en noodzakelijk zijn in een democratische samenleving, in het belang van de nationale veiligheid, de territoriale integriteit of de openbare veiligheid, voor de preventie van wanorde of misdrijven, voor de bescherming van de volksgezondheid of de goede zeden, voor de bescherming van de reputatie of rechten van anderen, voor de preventie van de onthulling van in vertrouwen ontvangen informatie, of voor de handhaving van het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht.

De naleving van het Handvest wordt driejaarlijks geëvalueerd door een Comité van Experts van de Raad van Europa. Het vierde rapport ten aanzien van de Nederlandse naleving van het Handvest werd gedurende de looptijd van deze Commissie gepubliceerd (19 juni 2012).

Niet-bindende internationale richtlijnen

Naast de juridisch bindende afspraken die voortvloeien uit de Nederlandse ondertekening van het Kaderverdrag en het Handvest bestaan op internationaal niveau niet-bindende, richtinggevende standaarden voor de borging van minderheidstalen via de media. Noemenswaardig hierbij zijn vooral de Richtlijnen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) uit 2003 over de borging van minderheidstalen via omroepdiensten. De richtlijnen zijn door onafhankelijke deskundigen opgesteld, mede op basis van een studie naar 'best practices' op dit terrein in Europa. Hieraan kunnen standaarden worden ontleend waaraan zou moeten worden voldaan, om daadwerkelijk te kunnen spreken van borging - van bescherming en bevordering- van een taal via de media. De Commissie heeft het relevant geacht om deze richtlijnen in haar werk te betrekken.

Bescherming én bevordering

In het algemeen is het uitgangspunt in het internationale instrumentarium dat het beleid niet beperkt dient te blijven tot een garantie van non-discriminatie en bescherming. Het internationale instrumentarium benoemt ook een meer positieve, actieve notie van de bevordering en de ondersteuning van minderheidsidentiteiten en minderheidstalen. In een onderzoeksrapport uit 2002 beschrijven deskundigen van de Europese Unie dit als volgt:

'the international community has chosen to affirm cultural and linguistic diversity as valuable and thus deserving of *protection* as well as *support*'.¹¹

In 2008 is in opdracht van het secretariaat van de Raad van Europa een rapport opgesteld door deskundigen over de betekenis en (toekomstige) toepassing van het artikel over media uit het Handvest. Daarin wordt benadrukt dat:

'by ratifying the charter the state party recognizes the regional or minority languages as an expression of cultural wealth; the need for resolute action to promote regional or minority languages in order to safeguard them; and the need to facilitate and/or encourage the use of regional or minority languages, in speech and writing, in public and in private life.'¹²

Speciale nadruk wordt gelegd op de bijzondere rol die publieke media hierin spelen, vanwege de publieke taakopdracht die expliciet gericht is op het behartigen van democratische, sociale en culturele belangen in een samenleving en de bevordering van pluralisme in de media.

Internationale standaard: volwaardige programmering en beschikbaarheid op alle platforms

In het bovengenoemde rapport van deskundigen uit 2008 wordt gesteld:

'From a needs perspective, a language would always require the support of full and comprehensive media services across all platforms and genres'.¹³ De internationale norm neigt naar een volledige, brede programmering in het media-aanbod in een minderheidstaal, die op dagelijkse basis beschikbaar is.¹⁴ Het uitgangspunt is dat een publieke omroepdienst in de minderheidstaal een brede taakopdracht heeft die aansluit bij de behoeften en smaak van de verschillende leden van de taalgemeenschap. De door Nederland ondertekende artikelen van het Handvest leggen geen concrete verplichting op ten aanzien van de breedte van de programmering. In het toelichtende rapport van het Handvest wordt echter wel aangegeven dat publieke omroepdiensten in de regionale taal een brede programmering dienen te hebben:

'such a mission, which may be performed by a public or private broadcasting body, involves the provision of a broad range of programmes including the consideration of minority tastes and interests'.¹⁵

Diversiteit in genres is van belang voor de intergenerationele overdracht en het behoud van een taal. In de richtlijnen van de OVSE is daarover de volgende standaard opgenomen:

---

¹¹ 'Support for Minority Languages in Europe', Report by the European Centre for Minority Issues and the European Bureau for Lesser Used Languages, 2002

¹² 'The European Charter for Regional or Minority Languages and the Media', Regional or Minority Languages Report No. 6, Council of Europe, 2008.

¹³ Ibid., p 17.

¹⁴ Ibid., p11: 'This would include all types of media – newspaper, radio, television, Internet and other new platforms such as those provided by mobile communication techniques. It also means that different media genres, from youth programmes and popular culture, to news and documentary programmes, should be offered to the speakers of the language on a daily basis'.

¹⁵ The European Charter for Regional or Minority Languages and the Media, Explanatory Report, Section 110

‘state policy should support public service broadcasting which provides a wide and balanced range of informational, educational, cultural and entertainment programming of high quality.’¹⁶

Ook in de Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur (zie pagina 8) wordt gesproken over een volledig en veelzijdig aanbod.

De toegang tot media-aanbod in minderheidstalen kan worden gewaarborgd door het toewijzen van frequenties, het oprichten en ondersteunen van omroeporganisaties en het toekennen van plekken in uitzendschema’s. In het internationale instrumentarium is aandacht voor de plaats die programmering in minderheidstalen inneemt in uitzendschema’s. Omdat het Handvest het dagelijks gebruik van een taal beoogt te stimuleren, is het van belang dat programmering beschikbaar is op momenten die aansluiten op het mediagebruik van leden van de taalgemeenschap. Hiermee wordt ‘betekenisvolle toegang’ tot het media-aanbod mogelijk gemaakt.

Daarnaast wordt door deskundigen het belang van een aanbod op alle platforms benadrukt.¹⁷ Verschillende mediaplatforms dragen op een verschillende wijze bij aan de bevordering van een minderheidstaal, waarbij geschreven media bijvoorbeeld van cruciaal belang zijn voor de bevordering van het schrift. Promotie van de minderheidstaal via televisie is van belang gezien de impact van het medium televisie en het geven van een ‘gezicht’ aan de taalgemeenschap. Een minderheidstaal kan alleen effectief beschermd en bevorderd worden als deze ook een aanwezigheid heeft op nieuwe digitale platforms. Internationale experts wijzen in dit verband op het belang van ‘functionele compleetheid’¹⁸ voor een sterke positie van een minderheidstaal in de media.¹⁹ Gebruikers van een taal moeten aanbod in hun taal kunnen vinden op alle soorten platforms. Het media-aanbod in de minderheidstaal moet meegaan met actuele ontwikkelingen in het medialandschap, zoals commercialisering en digitalisering. Commercialisering vormt een extra uitdaging voor media in minderheidstalen, vanwege de kleine markt die zij bedienen.²⁰ Bovendien wordt het publiek veeleisender en verandert het mediagebruik. Media in minderheidstalen zullen het afleggen tegen meerderheidstalige media als zij niet meegaan in veranderend mediagebruik en digitalisering. Gebruikers zullen dan op nieuwe platforms steeds afhankelijker worden van landelijke of internationale media.

---

¹⁶ Richtlijnen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) uit 2003 over de borging van minderheidstalen via omroepdiensten

¹⁷ The European Charter for Regional or Minority Languages and the Media, Regional or Minority Languages Report No. 6, Council of Europe, 2008, p 11.

¹⁸ Professor Moring, University of Helsinki, Functional Completeness in Minority Language Broadcasting (2007)

¹⁹ Hierbij moet worden opgemerkt dat bij het realiseren van een breed bereik van media-aanbod in de minderheidstaal andere mediadiensten –zoals de geschreven pers– een grote rol spelen.

²⁰ The European Charter for Regional or Minority Languages and the Media, Regional or Minority Languages Report No. 6, Council of Europe, 2008, p 13.

Effective equality: effectieve gelijkheid tussen meerderheids- en minderheidstalen

Een belangrijk uitgangspunt in het internationale instrumentarium voor de bescherming van nationale minderheden is dat van 'effective equality'. Lid 2, artikel 4, Sectie II van het Kaderverdrag luidt:

The Parties undertake to adopt, where necessary, adequate measures in order to promote, in all areas of economic, social, political and cultural life, full and effective equality between persons belonging to a national minority and those belonging to the majority. In this respect, they shall take due account of the specific conditions of the persons belonging to national minorities.

Vertaald naar het terrein van de media dienen personen die behoren tot nationale minderheden 'effectieve' gelijkheid te genieten wat betreft het gebruik van hun taal in de media. Dit kan in het verlengde gezien worden van het gelijkheidsbeginsel op nationaal niveau. Voor het realiseren van die effectieve gelijkheid zijn meestal speciale, concrete maatregelen nodig. Zo hebben uitzenders in minderheidstalen in relatief kleine gemeenschappen waarschijnlijk extra financiële middelen nodig, die niet proportioneel zijn aan de grootte van de gemeenschap (Richtlijn 16 van de OVSE, 2003). Effectieve gelijkheid kan dan ook gezien worden als een legitimatiegrondslag voor gedifferentieerd beleid voor media in een minderheidstaal.

§ 3. Afspraken over de Friese taal en cultuur op nationaal niveau

Op nationaal niveau is de Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur (4 juli 1989) van belang. In deze bestuursafpraak is het nationale beleid voor de Friese taal vastgelegd tussen het Rijk en de provincie Fryslân.²¹ Volgens de Memorie van Toelichting bij de goedkeuring van het Handvest (1994-1995) is de Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur leidend geweest bij de keuze van de door Nederland te ondertekenen artikelen uit het Handvest. In de daaropvolgende bestuursafspraken zijn de bekrachtigde artikelen uit het Handvest als uitgangspunt genomen. Daarnaast zijn een aantal meer concrete actiepunten geformuleerd, die hieronder zijn weergegeven. De ambities zijn toegespitst op de praktijk, waarin Omrop Fryslân de rol vervult van regionale publieke omroepdienst.

Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur 2001-2011, onderdeel Media, ambities tot 2004²²:

5.1. Het Rijk bevordert dat Omrop Fryslân TV op basis van het Fries als tweede rijkstaal, voldoende middelen heeft om een volledige en veelzijdige programmering te realiseren.

Inspanning: Rijk.

5.2. Programma's van Omrop Fryslân komen in aanmerking voor steun uit centrale fondsen op het gebied van omroepproducties zoals het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties. Dit is onder meer in de statuten van het Stimuleringsfonds vastgelegd.

Inspanning: Rijk.

5.3. Friestalige televisiedramaproducties komen in aanmerking voor subsidies uit het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties.

Inspanning: Rijk.

²¹ In 2001 is de derde BFTC opgesteld voor de periode 2001-2010, die in 2010 met een jaar is verlengd tot 2011.

²² Herbevestigd en verlengd tot 2010 in 2005

5.4. In de samenstelling van besturen van organen, ingesteld op grond van de Mediawet en in de besturen van fondsen op het gebied van omroepproducties, is deskundigheid op het gebied van de Friese taal en cultuur gewaarborgd. In voorkomende gevallen kan externe expertise op het terrein van de Friese taal worden ingeschakeld.

Inspanning: Rijk.

5.5. Op basis van het Fries als tweede rijkstaal zijn er voldoende middelen om een zo volledig en veelzijdig mogelijk aanbod van Friestalige geschreven media te realiseren.

Inspanning: Rijk/provincie.

5.6. Ten behoeve van schooltelevisie in de basisvorming zijn er 37 uur televisieprogramma's in de Friese taal, die de Nederlandse Omroepprogramma Stichting (NOS) verzorgt en die worden uitgezonden via het landelijke net. Deze uitzendingen, die mogelijk worden gemaakt binnen het taakprofiel en budget van de NOS, worden beoordeeld met inachtneming van de uitgangspunten van het publieke omroepbestel.

Inspanning: Rijk.

In het Uitvoeringsconvenant van 2005 is de bestuursafpraak herbevestigd en op een aantal punten herzien. De huidige bestuursafpraak had een looptijd van 2001-2010, maar is verlengd tot en met 2011. Momenteel wordt een nieuwe Bestuursafpraak voorbereid voor de periode 2013-2018.

§ 4. Regionale publieke omroepdiensten: actuele politieke ontwikkelingen

Nederland kent een wijdvertakt aanbod van regionale omroepen, waarbij elke provincie sinds 1988 minimaal één zelfstandige, regionaal gevestigde publieke omroep heeft.²³ In de huidige situatie ligt het budget voor de regionale omroepen op het niveau van de provincies (het Provinciefonds). Provincies dragen sinds 2005 de 'zorgplicht' voor het bestaan van de regionale omroepen en leveren vanuit het Provinciefonds de financiering.²⁴ Het Rijk draagt de stelselverantwoordelijkheid voor het mediabeleid in algemene zin. In de landelijke Mediawet liggen de rechten en verplichtingen van de regionale omroepen besloten. Het huidige kabinet zal wijzigingen in de taakverdeling doorvoeren.²⁵ De voornemens die voortvloeien uit het Regeerakkoord van het kabinet Rutte II (29 oktober 2012) zijn in de eerste plaats een overheveling van het budget voor de financiering van regionale omroepen van het Provinciefonds naar de Rijksmediabegroting. De inzet is om deze maatregel in 2014 te laten ingaan. In 2016 wordt daarnaast een efficiencytaakstelling aan de regionale omroepen opgelegd van € 25 miljoen. In de onderstaande citaten uit de brief van Staatssecretaris Dekker van OCW worden die voornemens nader toegelicht.

²³ Beleidsbrief Regionale Omroep, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2009.

²⁴ Art. 2.170, lid 1 van de Mediawet bepaalt dat de provincie een zorgplicht heeft ten aanzien van de bekostiging van op zijn minst één regionale omroep in de provincie, op een zodanige wijze dat kwalitatief hoogwaardige programmering gerealiseerd kan worden en de continuïteit van de bekostiging gegarandeerd is (lid 1 a).

²⁵ Deze Commissie ving haar werk aan onder het kabinet Rutte I, waarbij reeds sprake was van voorgenomen beleidswijzigingen ten aanzien van de regionale omroepen. Die voornemens verschilden echter op een aantal punten van die van het huidige kabinet. In de toelichting op het instellingsbesluit van deze Commissie, d.d. 23 mei 2012, worden de uitgangspunten voor de integratie zoals die golden onder het kabinet Rutte I geschetst. Daarnaast is in dit kader de brief van toenmalig Minister Donner aan het Interprovinciaal Overleg d.d.12-12-2012 noemenswaardig. De Commissie heeft ervoor gekozen om alleen de meest actuele politieke en beleidsmatige context in dit rapport te schetsen.

Regionale omroepen

Volgens het regeerakkoord wordt per 2014 het budget voor de regionale omroepen van in totaal € 142 miljoen van het Provinciefonds naar het (rijks)mediabudget overgeheveld. Over de uitwerking van de centralisatie van de verantwoordelijkheid voor de regionale omroepen ga ik in overleg met IPO en het ministerie van BZK. De Mediawet moet gewijzigd worden om de financiering en aansturing van de regionale omroepen vanuit het Rijk vanaf 1 januari 2014 te faciliteren. De efficiencytaakstelling van € 25 miljoen vindt plaats met ingang van 2016.

Uitwerking Regeerakkoord Rutte II onderdeel Media, Ministerie van OCW, 6 december 2012

Daarnaast zet het huidige kabinet in op een intensievere samenwerking en integratie tussen landelijke en regionale publieke omroepen:

Integratie landelijke en regionale omroep

Vanaf 2014 wordt de regionale publieke omroep door het Rijk gefinancierd. In vervolg hierop wordt de beoogde samenwerking en integratie met de landelijke publieke omroep uitgewerkt. Ik doe dit samen met de meest betrokken partijen. Bij de uitwerking van de integratie benut ik de eerdere verkenning naar samenwerking door ROOS en de NPO. Ik betrek hierbij ook de eerder ingediende moties en toezegging. De integratie maakt verder onderdeel uit van de bredere verkenning naar de toekomst van de publieke omroep. Overigens kunnen vanaf vandaag de regionale en de landelijke publieke omroep al nauwer samenwerken (delen faciliteiten, versterking programmering). Ik zie dat als opmaat voor de integratie op termijn en juich dat daarom toe.

Uitwerking Regeerakkoord Rutte II onderdeel Media, Ministerie van OCW, 6 december 2012

In de periode voorafgaand aan de werkzaamheden van deze Commissie hebben de betrokken partijen in het veld –de landelijke publieke omroep en Stichting ROOS, het representatief orgaan van de 13 regionale omroepen– verkennende gesprekken gevoerd en de integratie op een aantal onderdelen nader uitgewerkt. De integratie van landelijke en regionale publieke omroepen vergt een wijziging van de Mediawet, die in de huidige kabinetsperiode zal worden voorbereid.

§ 5. Advies

Uit het internationaal juridisch kader en uit het niet-bindende normatieve kader vloeit naar mening van de Commissie voort dat mediadiensten in het Fries een bijzondere positie innemen, en ook conform die bijzondere positie moeten worden benaderd in het mediabeleid. De Commissie benadrukt hierbij dat alle Friestalige media-aanbieders (publieke en commerciële omroepdiensten, geschreven media) relevant zijn voor de borging van de Friese taal in de media.²⁶

---

²⁶ De Tijdelijke Commissie Innovatie en Toekomst Pers (Commissie Brinkman) heeft in 2009 aandacht gevraagd voor de situatie in de regionale dagbladsector, en gesuggereerd dat vruchtbare samenwerking tussen verschillende aanbieders op regionaal niveau gestimuleerd zou kunnen worden.

In deze slotparagraaf worden de centrale elementen van het advies van deze Commissie uiteengezet. Dat zijn:

- de bijzondere positie van de Friese taal moet ook vertaald worden naar een bijzonder beleid ten aanzien van Friestalig publiek media-aanbod;
- er dient een volwaardig programma-aanbod in de Friese taal te zijn, dat op dagelijkse basis beschikbaar is op diverse platforms;
- er dient een regiodekkende zender te zijn voor de Friestalige programmering.

In het onderstaande worden de laatste twee punten nader toegelicht. Daarnaast wordt in de laatste paragraaf aangegeven vanuit welke gedachtegang dit beleid kan worden onderbouwd, en wordt een eerste aanzet gedaan voor de concrete uitwerking daarvan.

Volwaardig, zelfstandig en breed media-aanbod in het Fries op alle platforms

Op het terrein van publieke omroepdiensten impliceert het beginsel van gelijkheid tussen het Fries en het Nederlands in de provincie Fryslân naar het oordeel van de Commissie dat er een volwaardig programmapakket in het Fries beschikbaar moet zijn. De Commissie neemt het standpunt in dat los van de organisatie die dit zou moeten realiseren, de overheid de beschikbaarheid van een volwaardig pakket dient te borgen. Het ligt voor de hand dat de huidige regionale publieke omroep daar een centrale rol in vervult. In de huidige situatie wordt voorzien in een dergelijk volwaardig programma-aanbod. In de context van de aangekondigde integratie tussen landelijke en regionale publieke omroepen zou de bijzondere rol voor de Friestalige publieke omroep onderkend moeten worden.

Mochten de regionale publieke omroepen in de toekomstige situatie een aanvullende positie krijgen ten opzichte van de landelijke publieke omroep, dan dient er rekening mee gehouden te worden dat voor de provincie Fryslân afwijkend beleid nodig is.

In de bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur (2001-2011) ligt de doelstelling van een brede, volwaardige taakopdracht al wel besloten. In de Bestuursafpraak is immers afgesproken dat de regionale publieke omroep in Fryslân 'over voldoende middelen beschikt om een veelzijdige en volledige programmering te realiseren'.²⁷ De notie 'veelzijdige en volledige programmering' heeft volgens de Commissie twee dimensies.

Aan de ene kant doelt dit op een breed programmatisch pakket met een ruime diversiteit aan genres en content. Nieuws- en achtergrondinformatie nemen een centrale plaats in, maar ook andere genres dragen bij aan de borging van de taal via de media. Zoals in de inleidende paragrafen besproken, is genrediversiteit van belang om ervoor te zorgen dat het Friestalig media-aanbod aantrekkelijk is voor verschillende publieks- en leeftijdsgroepen. Een belangrijke richtlijn voor die diversiteit aan genres is de bestaande norm voor Informatie, Cultuur en Educatie (de 'ICE - norm'),²⁸ die oplegt dat het programma-aanbod van regionale omroepen een evenwichtige balans is tussen programma's van informatieve, educatieve en culturele aard. De ICE - norm zou in ook in een aangepast mediabestel op Friestalig media-aanbod van toepassing moeten blijven.

---

²⁷ Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur 2001-2010

²⁸ Mediawet, Art. 2.70, lid a luidt: 'het programma-aanbod (van de regionale en lokale publieke omroepen) bestaat per programmakanaal voor tenminste 50% van de duur uit aanbod van informatieve, culturele en educatieve aard, dat in het bijzonder betrekking heeft op de provincie (resp. gemeente) waarvoor het aanbod bestemd is'.

Waar de ICE - norm toeziet op het evenwicht tussen verschillende genres, zegt deze naar mening van de Commissie onvoldoende over de gewenste breedte van het programmapakket. Dit evenwicht kan immers ook aanwezig zijn in een aanbod van één uur televisie per maand. Om daadwerkelijk bij te kunnen dragen aan de borging van de Friese taal dient Friestalig media-aanbod ten eerste voldoende substantie te hebben en bovendien een zo groot mogelijk bereik in de Friese samenleving. De genrediversiteit en brede programmering dienen dus tot uitdrukking te komen in het dagelijkse aanbod van televisie en radio.

De tweede dimensie is de aanwezigheid en zichtbaarheid van de minderheidstaal op alle relevante platforms. Volledigheid en veelzijdigheid hebben ook betrekking op de wijze en de plek waarop media-aanbod wordt aangeboden. In het rapport 'Kracht in de Regio' van de Commissie Rutten (2008) wordt geadviseerd dat 'het verder ontwikkelen van een crossmediale benadering voor de regionale omroep een essentiële voorwaarde is voor het behoud van een volwaardige positie in het medialandschap en in het publieke bestel'.²⁹ Naar mening van de Commissie telt dit argument tevens voor Friestalige omroepdiensten, vanwege het bovengenoemde belang van een breed bereik in de Friese samenleving.³⁰ In de bestuursafspraken Friese Taal en Cultuur 2001-2011 is afgesproken dat 'Rijk en provincie bevorderen dat het Fries ook in de nieuwe media een passende plaats krijgt.'³¹ De Commissie onderschrijft dit punt.

Behoud van een eigen regionaal distributiekanaal

De Commissie pleit voor het behoud van een herkenbaar eigen kanaal voor de borging van de Friese taal in de media. Voor de praktische uitwerking van de volwaardige en volledige taakopdracht, en voor de herkenbaarheid van de programmering, is een eigen distributiekanaal in de provincie Fryslân zeer wenselijk. Op een eigen kanaal kan genrediversiteit gestalte krijgen, en kan het aanbod optimaal worden afgestemd op het dagelijks mediagebruik van Friestaligen. De Commissie benadrukt dat uit het Friestalig aanbod moet blijken dat er sprake is van een goede verankering in de Friese samenleving. Op die manier kan goed worden aangesloten bij de behoeften en interesses van leden van de Friese taalgemeenschap. Daarmee kan het beste uitvoering gegeven worden aan de inzet van het Handvest om het dagelijks gebruik van de taal ook via de media te stimuleren.

Legitimering van gedifferentieerd beleid en een eerste aanzet daartoe

De gedachte van het Handvest en van andere internationale standaarden op dit terrein is dat de borging van minderheidstalen een specifiek, actief en bevorderend beleid vergt. Vanuit de gedachte van 'effectieve gelijkheid' (zoals vastgelegd in het Kaderverdrag, art. 4) alsook het gelijkheidsbeginsel tussen het Fries en het Nederlands als officiële rijkstalen in de provincie Fryslân, is de Commissie van mening dat specifiek beleid ter borging van de Friese taal in de media gelegitimeerd en wenselijk is.

---

²⁹ Kracht in de Regio, Advies van de Commissie Kwalitatief Hoogwaardige Programmering van publieke regionale omroepen, 2008

³⁰ Hierbij merkt de Commissie wel op dat het van belang is dat die ontwikkeling niet ten koste moet gaan van de crossmediale ontwikkeling van Friestalige geschreven media.

³¹ Bestuursafspraken Friese Taal en Cultuur 2001-2011

In de huidige Mediawet (Artikel 2.70) is vastgelegd dat regionale publieke omroepen in een volledig programma-aanbod moeten voorzien. Mocht dit in het kader van een herziening van de Mediawet veranderen, dan zou een voorziening in de nieuwe Mediawet moeten worden opgenomen waarin een volwaardig Friestalig media-aanbod wordt gegarandeerd.

In de tweede plaats dient zich het vraagstuk aan van de financiering van deze brede taakopdracht voor Friestalige publieke omroepdiensten. Als verdragspartij van het Europees Handvest heeft Nederland zich ertoe verplicht om 'voldoende voorzieningen te treffen opdat zendgemachtigden programma's in de regionale taal of taal van een minderheid aanbieden' (art. 11.1. a iii). Dit wordt op verdragsniveau niet concreet ingevuld, maar is wel een punt van aandacht gebleken in de rapportages van het Comité van Experts van de Raad van Europa. De Raad van Europa is van mening dat een minderheidstaal altijd in een positie van achterstand is ten opzichte van de meerderheidstaal. De Commissie beperkt zich ertoe te benadrukken dat de boven beschreven volwaardige en brede taakopdracht inderdaad een reden is voor een structureel gedifferentieerde financiering. Dat leidt tot een afzonderlijke benadering bij de bepaling van het noodzakelijke budget.

Referentielijst gebruikte literatuur:

Belangrijkste documenten:

- Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 23 mei 2012, nr. MLB/380.800, houdende de instelling van de Tijdelijke commissie borging Friese Taal in de Media, http://wetten.overheid.nl/BWBR0031605/geldigheidsdatum_10-01-2013
- Wetsvoorstel Gebruik Friese Taal 12-02-2012: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/02/12/samenvatting-wetsvoorstel-gebruik-friese-taal.html>
- Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur 2001-2011; <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/convenanten/2001/06/06/bestuursafpraak-friese-taal-en-cultuur.html>
- Uitvoeringsconvenant Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur, 2005; <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2005-58-p12-SC69393.html>
- Kaderverdrag inzake de bescherming van Nationale Minderheden, Straatsburg, 01-02-1995 http://wetten.overheid.nl/BWBV0001714/geldigheidsdatum_16-02-2011
- Europees Handvest voor Regionale Talen of Talen van Minderheden, Straatsburg, 05-11-1992 http://wetten.overheid.nl/BWBV0001223/geldigheidsdatum_22-02-2012
- *The Netherlands: 'Declaration contained in the instrument of acceptance'*, deposited on 2 May 1996, <http://conventions.coe.int>.
- Explanatory Report to the European Charter for Regional or Minority Languages, <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/148.htm>
- Goedkeuring van het op 5 november 1992 in Straatsburg overeengekomen Handvest voor streektaalen of talen van minderheden, Kamerstuk 24 092. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-24092-A.html>
- European Charter for Regional or Minority Languages, Application of the Charter in the Netherlands, 4th Monitoring Cycle, 19 juni 2002. http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/EvaluationReports/NetherlandsECRML_4_EN.pdf
- Guidelines on the use of minority languages in the broadcast media, OCSE, 2003; <http://www.osce.org/hcnm/32310>

Overige documenten:

- 'Fries in het Onderwijs: meer ruimte, regie en rekenschap voor de provincie Fryslân', Rapport van de Stuurgroep decentralisatie Friese taal van het Rijk naar de provincie Fryslân, 2010, <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/03/10/rapport-fries-in-het-onderwijs.html>
- Regeerakkoord 'Bruggen Slaan', Kabinet Rutte II, 29-10-2012, <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/10/29/regeerakkoord.html>
- 'Wat Nederlanders doen in hun vrije tijd', SCP, 2005 http://www.scp.nl/Organisatie/Onderzoeksgroepen/Tijd_Media_Cultuur/Tijdsbesteding/Hoe_lang_en_hoe_vaak/Vrije_tijd/Wat_Nederlanders_doen_in_hun_vrije_tijd

- 'The European Charter for Regional or Minority Languages and the media', Regional or Minority Languages, Report No.6., T. Moring en R. Dunbar, Council of Europe Publishing, 2008.
- 'Minority-Language Related Broadcasting and Legislation in the OSCE', OSCE 2003, <http://www.osce.org/hcnm/13602>
- 'Support for Minority Languages in Europe', Report by the European Centre for Minority Issues and the European Bureau for Lesser Used Languages, 2002; http://ec.europa.eu/languages/documents/eu-policy-to-protect-and-promote-regional-and-minority-languages-support-report_en.pdf
- 'Functional Completeness in Minority Language Broadcasting', Moring, T. 2007; [http://nordicom.statsbiblioteket.dk/ncom/en/publications/functional-completeness-in-minority-language-media\(e62d4130-7fd5-11dd-9cd0-000ea68e967b\).html](http://nordicom.statsbiblioteket.dk/ncom/en/publications/functional-completeness-in-minority-language-media(e62d4130-7fd5-11dd-9cd0-000ea68e967b).html)
- 'Uitwerking Regeerakkoord Rutte II onderdeel Media', Kamerbrief van de Staatssecretaris van OCW, 06-12-12; <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/12/06/uitwerking-regeerakkoord-rutte-ii-onderdeel-media.html>
- Beleidsbrief Regionale Omroep, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, MLB/M/161777 2009. Kamerstukken II, 2009–2010, 3123 VIII, nr. 17.
- 'De Volgende Editie', Adviesrapport van de Tijdelijke Commissie Innovatie en Toekomst Pers, 2009; <http://www.commissiebrinkman.nl/>
- 'Kracht in de Regio': Advies van de Commissie kwalitatief hoogwaardige programmering van publieke regionale omroepen (2008); <http://www.roosrtv.nl/downloads/Kracht%20in%20de%20Regio.pdf>

Instellingsbesluit Tijdelijke commissie borging Friese taal in de Media

Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 23 mei 2012, nr. MLB/380.800, houdende de instelling van de Tijdelijke commissie borging Friese taal in de Media

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, handelende in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, Gelet op artikel 2, eerste lid, van de Wet vergoedingen adviescolleges en commissies;

Besluit:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. *minister onderscheidenlijk de Minister van OCW*: de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- b. *Minister van BZK*: de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- c. *commissie*: de commissie bedoeld in artikel 2;
- d. *verdragsafspraken*: de afspraken zoals vastgelegd in artikel 11 van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden en in artikel 6 en 9 van het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden.

Artikel 2 Instelling en taak

1. Er is een Tijdelijke commissie borging Friese taal in de Media.
2. De commissie heeft tot taak advies uit te brengen over het borgen van de verdragsafspraken Friese taal in de media bij de integratie van de landelijke en regionale omroep. Dit advies zal uiterlijk 1 januari 2013 aan de Ministers van OCW en BZK worden uitgebracht.

Artikel 3 Instellingsduur

De commissie wordt ingesteld voor de resterende maanden van 2012, te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 4 Informatieplicht

De commissie verstrekt aan de minister desgevraagd de door haar gewenste inlichtingen.

Artikel 5 Leden

1. Tot leden van de commissie worden benoemd:
  - a) de heer R.J. Hoekstra, tevens voorzitter;
  - b) mevrouw I. Brakman;
  - c) de heer B. Groenendijk.

2. De commissie wordt bijgestaan door een secretaris. De secretaris is geen lid van de commissie.
3. De benoeming geschiedt voor de duur van de commissie.
4. Bij tussentijds vertrek van een lid kan de Minister van OCW – in overleg met de Minister van BZK en Gedeputeerde Staten van Fryslân – een ander lid benoemen.

Artikel 6 Werkwijze

1. De commissie stelt haar eigen werkwijze vast.
2. De commissie kan zich door andere personen laten bijstaan voor zover dat voor de vervulling van haar taak nodig is, waaronder, zo nodig op persoonlijke titel, ambtelijke deskundigen.

Artikel 7 Eindrapport

De commissie brengt uiterlijk 1 januari 2013 haar eindrapport uit aan de Ministers van OCW en BZK.

Artikel 8 Vergoeding

1. De voorzitter en andere leden van de commissie, voor zover niet vallend onder de uitzondering van artikel 2, derde lid, van de Wet vergoedingen adviescolleges en commissies, ontvangen per vergadering een vergoeding.
2. De vergoeding per vergadering van de leden van de commissie bedraagt 3% van het maximum van salarisschaal 18 van Bijlage B van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984.
3. De vergoeding per vergadering van de voorzitter van de commissie bedraagt 130% van de hoogte van de vergoeding die aan de andere leden van de commissie is toegekend.
4. De voorzitter en de andere leden van de commissie ontvangen een vergoeding van reis- en verblijfkosten op de voet van het Reisbesluit binnenland en het Reisbesluit buitenland.
5. Twee of meer vergaderingen op dezelfde dag worden als één vergadering aangemerkt.

Artikel 9 Kosten van de commissie

1. De kosten van de commissie komen, voor zover goedgekeurd, voor rekening van de minister. Onder kosten worden in ieder geval verstaan:
  1. De kosten voor vergaderingen en voor secretariële ondersteuning;
  2. De kosten voor het inschakelen van externe deskundigheid en het laten verrichten van onderzoek, en
  3. De kosten voor het opstellen van de gevraagde adviezen.
2. De commissie biedt zo spoedig mogelijk na haar instelling een begroting en een planning aan de minister aan.

Artikel 10 Geheimhouding

Een ieder die betrokken is geweest bij de werkzaamheden van de commissie en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie reeds uit hoofde van ambt beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij deze werkzaamheden de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Artikel 11 Openbaarmaking

Rapporten, notities, verslagen en andere producten welke door of namens de commissie worden opgesteld, worden niet door de commissie openbaar gemaakt, maar uitsluitend aan de minister uitgebracht.

Artikel 12 Archiefbescheiden

De commissie draagt zo spoedig mogelijk na beëindiging van haar werkzaamheden of, zo de omstandigheden daartoe aanleiding geven, zoveel eerder, de bescheiden betreffende de werkzaamheden over aan het archief van de directie Media, Letteren en Bibliotheken van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Artikel 13 Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant, waarin het wordt geplaatst.
2. Dit besluit vervalt met ingang van 1 januari 2013.

Artikel 14 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als Instellingsbesluit Tijdelijke commissie borging Friese taal in de Media.

Dit besluit zal, met de toelichting, in de Nederlandse en Friese taal in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart.